

Ad Astra

Asociație a cercetătorilor români din întreaga lume

<https://ad-astra.ro> ◇ office@ad-astra.ro

Șos. Nicolae Titulescu, Nr.155, Bl.21C, Sc.C, Ap.98

S1, București ◇ CIF: 14905018 din 26/09/2002

14 aprilie 2023

Propuneri de amendamente la proiectul de lege a învățământului superior

În urmă cu aproximativ o lună, Asociația Ad Astra a adoptat o opinie [1] și o analiză detaliată, deși preliminară [2] privitor la proiectul de lege a învățământului superior, aflat atunci într-o a doua discuție publică, înainte de adoptarea de către guvern.

Principala noastră solicitare a fost amânarea adoptării acestui proiect de lege până la revizuirea și consolidarea legislației privind cercetarea, datorită numeroaselor confuzii, contradicțiilor și paralelisme în și între articolele privind cercetarea din acest proiect și legislația specifică cercetării.

Legislația cercetării a fost adoptată înainte de intrarea României în Uniunea Europeană. De atunci au fost făcute numeroase modificări incoerente și s-au emis mai multe legi în paralel, legi cu o terminologie distinctă sau incompatibilă. Între timp, legislația europeană a evoluat, evoluție ce nu a fost însoțită de o amendare adecvată a legislației naționale, astfel încât, acum, terminologia juridică europeană în cercetare, chiar în limba română, a ajuns foarte diferită de cea națională.

Este imposibilă rezolvarea acestor probleme prin amendamente punctuale.

Adăugarea unei noi legi, cuprinzând printre altele articole copiate din alte legi aflate în vigoare, apoi modificate punctual, ducând la apariția a nesfârșite ambiguități și contradicții, este de natură să agraveze starea legislației cercetării.

În ultima lună, au survenit două evenimente: (1) Ministerul cercetării, inovării și digitalizării a anunțat un proiect de refacere a legislației cercetării, în colaborare cu Parlamentul și cu Consiliul Legislativ; (2)

proiectul de lege a învățământului superior, cu minime modificări, a fost adoptat de guvern și trimis la parlament, anunțându-se în același timp intenția de a fi aprobat rapid, fără o dezbatere adecvată.

Salutăm inițiativa celor trei autorități publice de a revizui legislația cercetării. Observăm însă că această inițiativă vine în contradicție cu aprobarea rapidă a proiectului legii învățământului superior, proiect care include componente esențiale ale legislației cercetării, cum ar fi studiile de master de cercetare, doctorat, stagii post-doctorale, cercetarea în universități.

În consecință, menținem solicitarea și recomandarea noastră de a se amâna adoptarea acestui proiect de lege până când se va termina revizuirea legislației cercetării, din care face parte, urmând a se adopta atunci, în sfârșit, un cadru legislativ național al cercetării, coerent și compatibil și cu legislația europeană contemporană.

Pentru cazul în care această solicitare a noastră nu va fi satisfăcută, însă, am pregătit o listă de propuneri de amendamente ale proiectului de lege a învățământului superior, care ar putea mitiga unele din problemele descrise anterior. Rezultatul nu ar fi cu totul satisfăcător dar, în opinia noastră, ar fi totuși mai bun decât situația actuală a proiectului.

Aceste propuneri se găsesc în paginile următoare. Motivațiile trebuie completate cu expunerile mai extinse din referința [2].

[1] <https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2023/03/despreplis.pdf>

[2] <https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2023/03/analiza-ad-astra-plis-9mar23.pdf>

Nr.	Text propus	Text amendat	Motivație/observații
1	Art 265. 16. Cercetarea științifică universitară include cercetarea științifică propriu-zisă, creația artistică și activitățile specifice performanței sportive din instituțiile de învățământ superior.	Art 265. 16. Cercetarea științifică universitară include activitățile de cercetare științifică fundamentală, cercetare științifică aplicativă și dezvoltare experimentală din instituțiile de învățământ superior.	Categoriile de activități trebuie să urmeze standardele stabilite la nivel UE/OECD. În privința delimitării activităților de cercetare-dezvoltare standardul general utilizat este Manualul Frascati (Frascati Manual. Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, OECD 2015.) definițiile respective fiind adoptate și în OG57 (Ordonanță a guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, adoptată prin Legea 324/2003, Legea Cercetării) și trebuie utilizate în mod uniform în toată legislația. Pentru detalii, vezi secțiunea 4 din https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2023/03/analiza-ad-astra-plis-9mar23.pdf
2	Art. 87. <i>Cercetarea prin</i> creație artistică, proiectare și performanță sportivă se desfășoară individual sau colectiv, în instituții de învățământ superior, centre de proiectare, laboratoare și ateliere artistice, spații destinate activității sportive de performanță, săli de spectacole, concerte și de cinema, studiouri de radio, televiziune, cinematografie și de înregistrări, ateliere de fotografie, studiouri muzicale, unități de producție teatrală și cinematografică, instituții mass-media.	Creația artistică, proiectarea și performanța sportivă se desfășoară individual sau colectiv, în instituții de învățământ superior, centre de proiectare, laboratoare și ateliere artistice, spații destinate activității sportive de performanță, săli de spectacole, concerte și de cinema, studiouri de radio, televiziune, cinematografie și de înregistrări, ateliere de fotografie, studiouri muzicale, unități de producție teatrală și cinematografică, instituții mass-media. <i>(ALTERNATIV, articolul ar putea fi eliminat deoarece nu normează nimic, doar constată un fapt banal și evident.)</i>	Creația artistică, proiectarea și performanța sportivă nu sunt încadrabile ca activități de cercetare sau metode prin care se face cercetarea științifică sau dezvoltarea experimentală, după cum este explicat în Manualul Frascati. Există domenii științifice care se ocupă cu studiul creației artistice, proiectării sau activităților sportive, dar care nu constau în aceste activități în sine, ci în studii cu metode științifice despre aceste activități. Aceste domenii științifice sunt cuprinse în domeniile generale ale științei și nu au nevoie de un tratament special.

3	<p>Art. 168 d) plagiatul - prezentarea drept creație sau contribuție <i>științifică</i> pretins personale <i>într-o operă scrisă, inclusiv în format electronic</i>, a unor texte, idei, demonstrații, date, teorii, rezultate sau metode științifice preluate <i>din opere scrise, inclusiv în format electronic</i>, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale.</p>	<p>Art. 168 d) plagiatul - prezentarea drept creație sau contribuție pretins personală a unor texte, idei, demonstrații, date, teorii, rezultate sau metode ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale.</p>	<p>Plagiatul nu se limitează la opere scrise, ci și la cele audiovizuale sau la comunicările orale.</p> <p>De asemenea, plagiatul nu se limitează la opere științifice ci privește și opere artistice sau orice alt fel de creație intelectuală.</p> <p>Vezi secțiunea 5 din https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2023/03/analiza-ad-astra-plis-9mar23.pdf</p>
4	<p>Art 167 (3) Abaterile de la normele de etică și deontologie în exercitarea atribuțiilor aferente funcțiilor de conducere includ:</p> <p>a) încălcarea regimului juridic a răspunderii publice;</p> <p>b) abuzul de autoritate pentru a obține calitatea de autor sau coautor al publicațiilor persoanelor din subordine;</p> <p>c) abuzul de autoritate pentru a obține salarizare, remunerare sau alte beneficii materiale din proiectele de cercetare-dezvoltare conduse ori coordonate de persoane din subordine;</p> <p>d) abuzul de autoritate pentru a obține calitatea de autor sau coautor al publicațiilor persoanelor din subordine ori pentru a obține salarizare, remunerare sau alte beneficii materiale <i>pentru soți, afini ori rude până la gradul al II-lea inclusiv</i>;</p>	<p>Art 167 (3) Abaterile de la normele de etică și deontologie în exercitarea atribuțiilor aferente funcțiilor de conducere includ:</p> <p>a) încălcarea regimului juridic a răspunderii publice;</p> <p>b) abuzul de autoritate pentru a obține, pentru sine sau pentru alții, calitatea de autor sau coautor al publicațiilor persoanelor din subordine;</p> <p>c) abuzul de autoritate pentru a obține, pentru sine sau pentru alții, salarizare, remunerare sau alte beneficii materiale din proiectele conduse ori coordonate de persoane din subordine;</p>	<p>Constituie abatere orice abuz de autoritate, indiferent dacă beneficiile acestui abuz sunt în folos propriu sau în folosul altei persoane, acest abuz nu e cu nimic mai justificat dacă beneficiarul e rudă de gradul III, sau IV, sau are o altă relație cu abuzatorul. Abuzul în sine este abaterea. vezi secțiunea 5.6 din https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2023/03/analiza-ad-astra-plis-9mar23.pdf</p>

5	<p>Art. 167. ... (4) Abaterile de la normele de etică și deontologie privind respectarea ființei și demnității umane sunt următoarele și se pot completa prin dispoziții la nivelul codurilor de etică și deontologie universitară, care fac parte din cartea universitară:</p> <p>a) cele care lezează ocrotirea drepturilor beneficiarilor direcți ai dreptului la educație;</p> <p>b) cele care știrbesc demnitatea apărarea demnității beneficiarilor direcți ai dreptului la educație și a prestigiului profesiei;</p> <p>c) cele care lezează recunoașterea profesiei, a responsabilității și încrederii conferite de societate, precum și a obligațiilor interne ce derivă din această încredere.</p>	<p><i>Se adaugă două litere noi:</i></p> <p>d) încălcarea drepturilor, sănătății, integrității fizice sau demnității subiecților umani ai activităților de cercetare;</p> <p>e) desfășurarea activităților cu neglijarea riscurilor și daunelor la adresa persoanelor, embrionilor, animalelor, obiectelor culturale și de patrimoniu sau a mediului înconjurător.</p>	<p>Aceste două dimensiuni definatorii ale eticii în cercetare și în orice activitate sunt absente. Ar trebui, de fapt, să aibă o tratare mult mai largă în raport cu alte prevederi.</p> <p>Vezi secțiunea 5.7 din https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2023/03/analiza-ad-astra-plis-9mar23.pdf</p>
---	--	--	--

6	<p>Art 211. (2) Susținerea de către un cadru didactic universitar titular de activități de predare și cercetare în alte instituții de învățământ superior sau de cercetare se poate face doar cu avizul consiliului de administrație și acordul senatului universitar.</p>	<p><i>Eliminarea alineatului (2).</i></p>	<p>Contravine constituției și codului muncii: Legea 53/2003 (codul muncii)</p> <p>Articolul 3(1) Libertatea muncii este garantată prin Constituție. Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit.(2) Orice persoană este liberă în alegerea locului de muncă și a profesiei, meseriei sau activității pe care urmează să o presteze.(3) Nimeni nu poate fi obligat să muncească sau să nu muncească într-un anumit loc de muncă ori într-o anumită profesie, oricare ar fi acestea.</p> <p>Articolul 35(1) Orice salariat are dreptul de a munci la angajatori diferiți sau la același angajator, în baza unor contracte individuale de muncă, fără suprapunerea programului de muncă, beneficiind de salariul corespunzător pentru fiecare dintre acestea. Niciun angajator nu poate aplica un tratament nefavorabil salariatului care își exercită acest drept.</p> <p>De asemenea, contravine art. 23 din Legea 319/2004, statutul personalului de cercetare.</p> <p>Pentru detalii, vezi secțiunea 6.1 din https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2023/03/analiza-ad-astra-plis-9mar23.pdf</p>
---	--	---	---

7	<p>Art. 70. (12) Numele și prenumele titularului tezei de doctorat, numele și prenumele conducătorului de doctorat, respectiv numele și prenumele membrilor comisiei de doctorat sunt date publice. Teza de doctorat este un document public. Aceasta se redactează și în format digital. În domeniul artelor, teza de doctorat poate fi însoțită de înregistrarea pe suport digital a creației artistice originale. Teza de doctorat și anexele sale vor fi disponibile pentru consultare 90 de zile calendaristice, înainte de susținerea publică, pe platforma națională gestionată de Unitatea 45 Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării, denumită în continuare UEFISCDI, în conformitate cu prevederile legale în vigoare în domeniul drepturilor de autor. După emiterea diplomei de doctor, teza de doctorat, în format tipărit, se arhivează la biblioteca instituției cu termen permanent.</p>	<p>(12) Numele și prenumele titularului tezei de doctorat, numele și prenumele conducătorului de doctorat, respectiv numele și prenumele membrilor comisiei de doctorat sunt date publice. Teza de doctorat este un document public. Aceasta se redactează și în format digital. Tezei de doctorat i se anexează toate datele provenite din de cercetare obținute în cursul stagiului doctoral, în sensul legii nr. 179 din 9 iunie 2022 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, inclusiv fotografii și alte înregistrări ale eventualelor obiecte fizice realizate. Teza de doctorat și anexele sale vor fi disponibile pentru consultare 90 de zile calendaristice, înainte de susținerea publică, pe platforma națională gestionată de Unitatea 45 Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării, denumită în continuare UEFISCDI, în conformitate cu prevederile legale în vigoare în domeniul drepturilor de autor. După emiterea diplomei de doctor, teza de doctorat, în format tipărit, se arhivează la biblioteca instituției cu termen permanent. Datele de cercetare aferente tezei se fac disponibile și online într-o arhivă publică corespunzătoare, cum ar fi European Science Cloud, Zenodo etc.</p>	<p>România este obligată să transpună în legislația națională prevederile Directivei 1024/2019 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public ceea ce, pe lângă preluarea generică a principiilor în Legea 179/2022 presupune și operaționalizarea acestora la fiecare categorie de cercetare în parte—în acest caz cercetarea doctorală, privind momentul, modul și responsabilitatea specifică de realizare a dezideratului datelor deschise în cercetare.</p>
---	--	--	---

Art. 70 ...

(14) Dacă studentul-doctorand nu optează pentru publicarea distinctă a tezei sau a unor capitole din aceasta, forma digitală a tezei rămâne publică și va putea fi accesată liber pe platforma națională gestionată de UEFISCDI, inclusiv după emiterea deciziei de acordare a diplomei de doctor. *Tezei i se va atribui o licență de protecție a dreptului de autor.*

...

(15) Dacă studentul-doctorand optează pentru publicarea distinctă a tezei de doctorat sau a unor capitole din aceasta, el primește un termen de grație de maximum 24 de luni pentru realizarea acestei publicări, timp în care teza de doctorat, în format digital, devine inaccesibilă publicului. După expirarea termenului de grație, în cazul în care în platforma gestionată de UEFISCDI nu a fost încărcată nicio notificare cu privire la publicarea distinctă a tezei, documentul în format digital devine automat liber accesibil *cu atribuirea unei licențe de protecție a dreptului de autor.*

Art. 70 ...

(14) Dacă studentul-doctorand nu optează pentru publicarea distinctă a tezei sau a unor capitole din aceasta, forma digitală a tezei rămâne publică și va putea fi accesată liber pe platforma națională gestionată de UEFISCDI, inclusiv după emiterea deciziei de acordare a diplomei de doctor.

...

(15) Dacă studentul-doctorand optează pentru publicarea distinctă a tezei de doctorat sau a unor capitole din aceasta, el primește un termen de grație de maximum 24 de luni pentru realizarea acestei publicări, timp în care teza de doctorat, în format digital, devine inaccesibilă publicului. După expirarea termenului de grație, în cazul în care în platforma gestionată de UEFISCDI nu a fost încărcată nicio notificare cu privire la publicarea distinctă a tezei, documentul în format digital devine automat liber accesibil.

... (după alineatul 19, se adaugă următoarele alineate.)

(20) Prin contractul de studii încheiat la începerea studiilor doctorale, universitatea este obligată să se asigure că viitor student îi acordă în mod anticipat o licență de utilizare a drepturilor sale intelectuale asupra tezei de doctorat, suficientă pentru, dar limitată la respectarea prevederilor prezentului articol.

(21) În cazul în care stagiul doctoral s-a desfășurat fără un acord privind drepturile de difuzare a tezei și anexelor, suficient pentru îndeplinirea obligațiilor din acest articol, universitatea trebuie să returneze la buget grantul studii aferent aceluși student și nu poate acorda titlul de doctor.

Conform legii 8/1996 privind drepturile de autor, singura persoană capabilă să acorde licențe privitoare la utilizarea unei opere este deținătorul drepturilor patrimoniale de autor, adică, la origine, autorul, adică în acest caz studentul-doctorand.

Această licență nu se poate acorda unui obiect (tezei, cum se specifică în proiectul de lege) și nu se poate acorda dintr-un fel de oficiu, cum sugerează textul ('i se acordă'). Licențele se acordă de către persoane, deținători de drepturi, altor persoane, care dobândesc unele drepturi în acest mod.

Prin urmare, pentru ca prevederile art. 70 să fie operaționalizabile, este necesar să se precizeze obligații ale celor implicați care să ducă la transferul necesar de drepturi și să condiționeze beneficiile stagiului doctoral de efectuarea acestor transferuri.

Art. 108

(1) Activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare și creație artistică din instituțiile de învățământ superior se organizează și funcționează pe baza legislației naționale și a politicilor și programelor Uniunii Europene în domeniu.

(2) Instituțiile de învățământ superior care și-au asumat ca misiune și cercetarea științifică au obligația să înființeze structuri tehnico-administrative, care să faciliteze managementul activităților de cercetare și al proiectelor de cercetare-dezvoltare, derulate de personalul instituției de învățământ superior. Aceste structuri deserveșc și răspund cerințelor personalului implicat în cercetare.

Art. 108

(1) Activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare și creație artistică din instituțiile de învățământ superior se organizează și funcționează pe baza legislației naționale și a politicilor și programelor Uniunii Europene în domeniu.

(2) Pentru realizarea dezideratului de la alineatul (1), instituțiile de învățământ superior au următoarele obligații:

(a) să înființeze structuri tehnico-administrative, care să faciliteze managementul activităților de cercetare și al proiectelor de cercetare-dezvoltare, derulate de personalul instituției de învățământ superior; aceste structuri deserveșc și răspund cerințelor personalului implicat în cercetare;

(b) să asigure integritatea cercetării, prin transpunerea Codului European de Conduită pentru Integritate în Cercetare (ALLEA) în regulamentele și procedurile proprii;

(c) să țină evidența contabilă separată a activităților de cercetare-dezvoltare, în conformitate cu legislația în vigoare și să elaboreze statisticile solicitate de autoritățile publice pe baza acesteia;

(d) să gestioneze datele și materialele de cercetare în conformitate cu normele europene și naționale, și să asigure accesul la acesta în conformitate cu cerințele legii nr. 179 din 9 iunie 2022 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public;

(continuare pe pagina următoare)

Toate universitățile sunt instituții de cercetare, conform art. 7 litera b și art. 8 litera a din OG57/2002.

Faptul că toate universitățile, indiferent de misiune, desfășoară activități de cercetare, rezultă și din prevederile propuse în prezentul proiect de lege, cercetarea fiind menționată la toate categoriile de misiuni specificate la art. 137 alineatul (2) precum și la atribuțiile aferente normei didactice de la art. 210—și desigur, la norma de cercetare.

De asemenea, toate universitățile sunt eligibile pentru finanțări de cercetare.

În sfârșit, programele de master de cercetare, doctorat și programele postdoctorale presupun activități de cercetare. Toate aceste programe se pot desfășura în orice universitate.

Pentru fiecare dintre aceste motive, orice universitate trebuie să organizeze corespunzător activitatea de cercetare, care nu poate, în practică, să lipsească—nu doar universitățile care își asumă o misiune specifică în această direcție.

Considerăm că este esențial ca detaliile obligațiilor legale sau cerințelor de bună conduită aferente organizării activităților de cercetare-dezvoltare să fie în mod explicit enumerate, cu trimitere la normativele și documentele respective, întrucât altminteri, datorită unor formulări uneori implicite sau ambigue, precum și datorită diversității acestor surse, existența acestor obligații poate fi uneori disputată.

Cele mai multe dintre aceste obligații importante pentru instituții contemporane de cercetare există, în principiu, și acum, dar nefiind stipulate și explicit în sarcina universităților sunt rareori îndeplinite.

(continuare la art. 108, alineatul 2)

(e) să țină evidența rezultatelor de cercetare în conformitate cu articolele 74–80 din Ordonanța Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, adoptată prin Legea 324 din 2004;

(f) să identifice, să înregistreze, să gestioneze și să valorifice toate drepturile intelectuale asupra operelor realizate de personalul propriu, precum și de studenți, respectând drepturile și interesele acestora;

(g) să implementeze și să operaționalizeze respectarea secretului profesional și regimul documentelor clasificate privind activitățile de cercetare-dezvoltare;

(h) să îndeplinească obligațiile prevăzute la art. 16 și art. 38 din Ordonanța Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, adoptată prin Legea 324 din 2004;

(i) să țină evidența infrastructurilor de cercetare, să asigure buna lor funcționare și accesul nediscriminatoriu al cercetătorilor la aceste infrastructuri, în conformitate cu normele și strategiile naționale și europene privind infrastructurile;

(j) să realizeze politica de personal în conformitate cu Carta Europeană a Cercetătorilor și a Codului de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor și să implementeze toate măsurile necesare pentru recunoașterea excelenței în politicile de resurse umane în cercetare de către Uniunea Europeană pentru respectiva instituție de învățământ superior;

(cont. pe pagina următoare)

9
(conti-
nuare)

(continuare la art. 108, alineatul 2)

(k) să implementeze toate celelalte măsuri necesare pentru a fi eligibile să participe la Programul Cadru de Cercetare și Inovare al Uniunii Europene;

(l) să implementeze orice alte cerințe impuse de cadrul normativ european și național precum și celelalte cerințe de bune practici necesare pentru integrarea în Spațiul European al Cercetării.

(La art. 167 se adaugă un nou alineat, (5))

(5) Abaterile grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare, în sensul articolului 4, alineatul (2) din Legea 206 din 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, sunt: plagiatul, confecționarea de rezultate sau date și falsificarea de rezultate sau date, atunci când aceste fapte, săvârșite cu intenție, invalidează revendicarea de originalitate a contribuției personale a autorului sau autorilor sau când aduc atingere fundamentării concluziilor lucrării științifice în cauză. Abaterile grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare sunt abateri grave de la etica și deontologia universitară.

(La art. 259 se adaugă un nou alineat, (13))

Art. 4 alineatul (2) din legea 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare se modifică astfel:

(2) Abaterile grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare sunt cele prevăzute la art. 167 alineatul (5) din Legea nr. .../2023, Legea învățământului superior.

Art. 4(2) din legea 206/2004 delegă Legii Educației Naționale, art. 310, stabilirea abaterilor grave. Cum Legea Educației Naționale este abrogată de prezenta lege, trebuie satisfăcută această delegare în prezenta lege.

(8) În situația în care Comisia de etică universitară constată existența *plagiaturii* în cadrul unei teze de doctorat și hotărârea nu a fost contestată în termenul prevăzut la alin.(5) sau în situația în care CNATDCU constată existența *plagiaturii* în cadrul unei teze de doctorat, aceasta este comunicată rectorului care, în termen de maximum 30 de zile, are obligația de a formula acțiune în contencios administrativ, în vederea anulării diplomei de doctor, pentru diplomele acordate de instituția de învățământ superior, dacă diploma de doctor a intrat în circuitul civil și a născut drepturi subiective garantate de lege. În situația în care rectorul nu inițiază acțiunea de anulare a diplomei de doctor, Ministerul Educației formulează propria acțiune în contencios administrativ, în vederea anulării diplomei de doctor și sesizează CNEMU.

(9) În situația în care Comisia de etică universitară constată existența *plagiaturii* în cadrul unei teze de doctorat și hotărârea nu a fost contestată în termenul prevăzut la alin.(5) sau în situația în care CNATDCU constată existența *plagiaturii* în cadrul unei teze de doctorat, aceasta este comunicată ministrului educației, dacă titlul de doctor a fost confirmat prin ordin al ministrului. Ministerul Educației, în termen de maximum 30 de zile, are obligația de a formula acțiune în contencios administrativ, în vederea anulării ordinului de ministru de confirmare a titlului de doctor, dacă ordinul a intrat în circuitul civil și a născut drepturi subiective garantate de lege.

(continuare pe pagina următoare)

(8) În situația în care Comisia de etică universitară constată existența **unor abateri grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare** în cadrul unei teze de doctorat și hotărârea nu a fost contestată în termenul prevăzut la alin.(5)sau în situația în care CNATDCU constată existența **unor abateri grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare** în cadrul unei teze de doctorat, aceasta este comunicată rectorului care, în termen de maximum 30 de zile, are obligația de a formula acțiune în contencios administrativ, în vederea anulării diplomei de doctor, pentru diplomele acordate de instituția de învățământ superior, dacă diploma de doctor a intrat în circuitul civil și a născut drepturi subiective garantate de lege. În situația în care rectorul nu inițiază acțiunea de anulare a diplomei de doctor, Ministerul Educației formulează propria acțiune în contencios administrativ, în vederea anulării diplomei de doctor și sesizează CNEMU.

(9) În situația în care Comisia de etică universitară constată existența **unor abateri grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare** în cadrul unei teze de doctorat și hotărârea nu a fost contestată în termenul prevăzut la alin.(5)sau în situația în care CNATDCU constată existența **unor abateri grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare** în cadrul unei teze de doctorat, aceasta este comunicată ministrului educației, dacă titlul de doctor a fost confirmat prin ordin al ministrului. Ministerul Educației, în termen de maximum 30 de zile, are obligația de a formula acțiune

Plagiatul nu este singura abatere pentru care trebuie retrasă o lucrare științifică, cum este o teză de doctorat. Așa cum este menționat chiar la același articol, la alineatul (3) litera (b), existența unor abateri de la normele de etică și deontologie universitară se sancționează cu corectarea sau retragerea lucrării științifice afectate.

Alineatele 8–11 nu fac decât să detalieze procedura prin care se face această retragere în cazul tezelor de doctorat, care sunt o categorie de lucrări științifice, precum și consecințele asupra titlului de doctor.

Implicit, această procedură trebuie să fie aceeași pentru toate motivele etice care duc la retragerea tezei.

Pentru a fi operațional, acest amendament necesită și adoptarea amendamentului precedent, care identifică abaterile grave de la buna conduită în activitățile de cercetare-dezvoltare/normele de etică și deontologie universitară.

---

11 (continuare de pe pagina precedentă)
(continuare)

(10) În situația în care comisia de etică universitară constată existența *plagiaturii* în cadrul unei teze de doctorat și hotărârea nu a fost contestată în termenul prevăzut la alin.(5), sau în situația în care CNATDCU constată existența *plagiaturii* în cadrul unei teze de doctorat, aceasta este comunicată rectorului, care, în termen de maximum 30 de zile, are obligația de revoca diploma de doctor, pentru diplomele acordate de instituția de învățământ superior, dacă diploma de doctor nu intrat în circuitul civil și nu a născut drepturi subiective garantate de lege.

(11) În situația în care comisia de etică universitară constată existența *plagiaturii* în cadrul unei teze de doctorat și hotărârea nu a fost contestată în termenul prevăzut la alin.(5), sau în situația în care CNATDCU constată existența *plagiaturii* în cadrul unei teze de doctorat, aceasta este comunicată ministrului educației, dacă titlul de doctor a fost confirmat prin ordin al ministrului. Ministrul educației, în termen de maximum 30 de zile, are obligația de revoca ordinul de ministru de confirmare a titlului de doctor, dacă nu intrat în circuitul civil și nu a născut drepturi subiective garantate de lege.

(continuare de pe pagina precedentă)

(10) În situația în care comisia de etică universitară constată existența **unor abateri grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare** în cadrul unei teze de doctorat și hotărârea nu a fost contestată în termenul prevăzut la alin.(5), sau în situația în care CNATDCU constată existența **unor abateri grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare** în cadrul unei teze de doctorat, aceasta este comunicată rectorului, care, în termen de maximum 30 de zile, are obligația de revoca diploma de doctor, pentru diplomele acordate de instituția de învățământ superior, dacă diploma de doctor nu intrat în circuitul civil și nu a născut drepturi subiective garantate de lege.

(11) În situația în care comisia de etică universitară constată existența **unor abateri grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare** în cadrul unei teze de doctorat și hotărârea nu a fost contestată în termenul prevăzut la alin.(5), sau în situația în care CNATDCU constată existența **unor abateri grave de la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare** în cadrul unei teze de doctorat, aceasta este comunicată ministrului educației, dacă titlul de doctor a fost confirmat prin ordin al ministrului. Ministrul educației, în termen de maximum 30 de zile, are obligația de revoca ordinul de ministru de confirmare a titlului de doctor, dacă nu intrat în circuitul civil și nu a născut drepturi subiective garantate de lege.

Art. 171

(6) În situația în care decizia CNATDCU sau CNEMU, după caz, este diferită de cea a comisiilor de etică de la nivelul instituțiilor de învățământ superior, aceasta va fi pusă în aplicare de instituția de învățământ superior în termen de 30 de zile calendaristice, de la comunicare. Nepunerea în aplicare a deciziilor CNATDCU sau CNEMU după caz, reprezintă o încălcare a răspunderii publice, sancționată conform art. 173. Decizia finală se comunică persoanei cercetate și persoanei care a formulat sesizarea de către CNATDCU sau CNEMU după caz, în termen de 10 zile calendaristice de la emiterea deciziei. Dreptul persoanei reclamante de a se adresa instanței judecătorești este garantat.

Art. 171

(6) În situația în care decizia CNATDCU, **CNECSDTI** sau CNEMU, după caz, este diferită de cea a comisiilor de etică de la nivelul instituțiilor de învățământ superior, aceasta va fi pusă în aplicare de instituția de învățământ superior în termen de 30 de zile calendaristice de la comunicare. Nepunerea în aplicare a deciziilor CNATDCU, **CNECSDTI** sau CNEMU după caz, reprezintă o încălcare a răspunderii publice, sancționată conform art. 173. Decizia finală se comunică persoanei cercetate și persoanei care a formulat sesizarea de către CNATDCU, **CNECSDTI** sau CNEMU după caz, în termen de 10 zile calendaristice de la emiterea deciziei. Dreptul persoanei reclamante de a se adresa instanței judecătorești este garantat.

CNATDCU și CNEMU nu se pot pronunța, la contestație, decât asupra abaterilor din teze și respectiv a celor ce țin de management. Pentru toate celelalte abateri de la buna conduită în cercetare-dezvoltare, privind orice alte lucrări, legea (206/2004) desemnează CNECSDTI ca instanță de contestarea a deciziilor comisiilor etice de la nivelul instituțiilor, deciziile CNECSDTI fiind obligatorii pentru instituțiile de cercetare (deci și pentru universități).

Cităm din proiectul de lege al învățământului superior:

Art. 155 (1) CNATDCU ...e) se pronunță asupra contestațiilor formulate împotriva hotărârilor comisiilor de etică universitară ce funcționează în cadrul instituțiilor de învățământ superior, pentru soluționarea sesizărilor privind abaterile de la normele de etică și deontologie universitară în obținerea documentelor și titlurilor universitare;

Art. 157 ... (4) CNEMU se pronunță asupra litigiilor privind nerespectarea eticii managementului universitar și asupra litigiilor referitoare la încălcarea răspunderii publice.

L206/2004, Art. 7. Consiliul Național de Etică are următoarele atribuții:

...f) analizează cazurile referitoare la încălcarea normelor de bună conduită, în urma sesizărilor sau contestațiilor ori prin autosesizare;

f.1) emite hotărâri prin care se constată dacă a fost realizată o abatere de la normele de bună conduită; în cazurile în care au fost constatate abateri, hotărârile numesc persoana sau persoanele fizice vinovate de respectivele abateri și stabilesc sancțiunile ce urmează a fi aplicate;

13	<p>Art. 161. ... (3) În cadrul comisiei de etică universitară funcționează o subcomisie dedicată eticii cercetării. Aceasta urmărește implementarea politicilor de etică în cercetare, care trebuie să acopere următoarele aspecte: publicarea și autoratul, respectarea demnității participanților la cercetare, gestionarea datelor de cercetare, colaborarea, conflicte de interes, fraudă, asigurarea unor medii eficiente de cercetare, respectiv prevenirea prejudiciului în cercetare și inovare.</p>	<p>Art. 161. ... (3) În cadrul comisiei de etică universitară funcționează o subcomisie dedicată eticii cercetării. Aceasta urmărește implementarea politicilor de etică în cercetare, care trebuie să acopere următoarele aspecte: publicarea și autoratul, respectarea demnității participanților la cercetare, gestionarea datelor de cercetare, colaborarea, conflicte de interes, fraudă, asigurarea unor medii eficiente de cercetare, respectiv prevenirea prejudiciului în cercetare și inovare. Subcomisia dedicată eticii cercetării este comisia de etică prevăzută la art. 9 din Legea 206/2004 privind buna conduită în cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare.</p>	<p>Este necesară clarificarea și armonizarea relației între structurile prevăzute de cele două legi.</p>
----	--	---	--

Art. 160. *(Se adaugă un alineat, (4)).*

(4) Normele și codurile de etică și deontologie universitară sau de etică și deontologie a activităților de cercetare-dezvoltare trebuie să fie compatibile între ele și compatibile cu Codul European de Integritate în Cercetare (ALLEA), ale cărui prevederi trebuie să le operaționalizeze și să le detalieze. Această prevedere include, fără a se limita la:

- a) Codul cadru de etică și deontologie universitară, menționat la alineatul (1);
- b) Codul de etică și deontologie profesională a personalului de cercetare-dezvoltare prevăzută la art. 38 din legea 319/2003 privind statului personalului de cercetare-dezvoltare;
- c) Codurile de etică pe domenii științifice prevăzute la art. 7 din Legea 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare;
- d) Codurile de etică ale instituțiilor și unităților de cercetare, inclusiv codurile de etică și deontologie universitară ale instituțiilor de învățământ superior.

(5) Până la adoptarea codurilor prevăzute la litera (a) și (b) ale alineatului (4), locul acestora va fi ținut de Codul European de Integritate în Cercetare (ALLEA), ediția 2017.

Lipsa adoptării în trecut a codurilor corespunzătoare punctelor (a), (b) și (c) și a omoloagelor acestora din legislația ce urmează a fi abrogată, a prejudiciat grav funcționarea sistemului de etică a cercetării și de etică universitară.

Atât în normele prevăzută în legea 206/2004 cât și în cele prevăzute de actualul proiect de lege se observă largi curențe în raport cu normele europene, așa cum sunt cele prevăzute în codul ALLEA, în special în ce privește obligațiile instituțiilor și organizațiilor, dar și prevederile pozitive și preventive ale codului.

Implementarea prevederilor codului ALLEA și compatibilitatea între acest cod și codurile de etică naționale și instituționale este imperativă și urgentă ținând cont că, pentru participarea la Programul Cadru de Cercetare și Inovare al Uniunii Europene instituțiile trebuie să respecte acest cod—iar pentru aceasta este obligatoriu ca legislația națională, primară și secundară, să fie compatibilă cu codul ALLEA.

Pentru toate propunerile de amendamente care țin de etica cercetării vedeți detalii suplimentare în capitolul 5 din analiza preliminară a asociației Ad Astra la <https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2023/03/analiza-ad-astra-plis-9mar23.pdf>